

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Agendapunt:	7. Voortgang		
Betreft:	Stand van zaken overige projecten		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	BFS		
Datum:	Oktober 2011	Versie	
Bijlagen:	geen		

Doel

Met deze notitie wil het Bureau u informeren over de stand van zaken m.b.t. de volgende projecten.

1. AdoptieVoorbeeld bestekteksten in ontwikkeling

Uit onderzoek van Paapst (2010) is gebleken dat overheidsorganisaties niet goed naar standaarden van de "pas toe of leg uit" lijst vragen in aanbestedingen. Één van de redenen hiervoor is dat overheden niet weten hoe ze naar de standaarden moeten vragen. De juiste versie en gunnings- en selectiecriteria gebruiken blijkt voor veel overheden moeilijk te zijn. Een manier om overheden daarbij te helpen is om per standaard van de lijst een voorbeeld te maken hoe deze standaard op een correcte manier in aanbesteding/ verwervingstraject kan worden opgenomen. Het Bureau heeft een opdracht uitgezet om deze voorbeeld bestekteksten te laten maken. Dit zal gebeuren in nauwe samenwerking met de beheerders van de standaarden. De begeleidingsgroep voor dit project bestaat uit bedrijfsjuristen, inkopers e.d. uit zowel gemeenten als ministeries. Doel is het verhogen van het aantal aanbestedingen waar op een goede manier naar de standaarden van de pas toe of leg uit lijst gevraagd wordt. De voorbeeld bestekteksten worden een onderdeel van de implementatie informatie die het Forum Standaardisatie per standaard levert en worden verspreid onder belanghebbenden bij overheidsorganisaties. Het project wordt in oktober afgerond.

Aanpassing rijksbegrotingsvoorschrift

Om de naleving van "leg uit" te versterken worden de rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) 2012 aangepast. Dit op initiatief van EL&I. De RBV is een Ministeriele regeling en wordt door de minister van

Financiën vastgelegd. Dat betekent dat naleving van "pas toe of leg uit" voortaan ook bij financieel economische afdelingen en accountantsdiensten van departementen bekend is. Opname in de RBV is dus een versterking van het "pas toe of leg uit" principe. Ondertussen wordt ook gekeken of opname in het BBV, voor gemeenten en provincies, een optie is.

2. Semantiek

Het Forum heeft de afgelopen jaren verkenningen gedaan naar een aanpak die semantische interoperabiliteit op e-overheidschaal kan ondersteunen. Najaar 2010 is voor doorontwikkeling van deze aanpak het publiek-private samenwerkingsverband 'Essence' opgericht. Het Bureau Forum Standaardisatie volgt de ontwikkelingen in dit samenwerkingsverband en met name ook de daar voorgenomen standaardisatieslagen i.h.k.v. het Stelsel van Basisregistraties.

Daarnaast is behoefte signaleerd om de verschillende benaderingen en projecten met betrekking tot semantiekvraagstukken in relatie tot elkaar te positioneren. Doel is om een goed beeld van het landschap van semantische standaardisatie te krijgen en te kijken waar kansen voor samenhang en interoperabiliteit liggen. Voornemen is hiervoor een expertbijeenkomst te organiseren.

3. Erkenning basisvoorzieningen

In het voorjaar van 2010 heeft BZK in het Forum Standaardisatie de vraag gesteld of het College en Forum een rol zouden kunnen en moeten spelen bij het 'erkennen' van basisvoorzieningen van de e-overheid. Een uitgebreid expertonderzoek en meerdere besprekingen in het Forum Standaardisatie leidden tot de conclusie dat het een maatschappelijk en publiek belang dient om een 'pas toe of leg uit'-regime voor voorzieningen te voeren. Het College is hierover in juni geïnformeerd.

Doel van erkenning van voorzieningen is te komen tot een situatie waarin:

- 1) Het voor de betrokken partijen duidelijk is wat basisvoorzieningen zijn en welke van die basisvoorzieningen men geacht wordt te gebruiken met uitsluiting van specifieke lokale oplossingen;
- 2) Daadwerkelijke adoptie van erkende basisvoorzieningen wordt bevorderd.

Inmiddels is een procedure ontwikkeld, die thans in de praktijk wordt getoetst op een concrete casus: de BKWI inblikvoorziening. Daarbij zal zowel de bruikbaarheid van de procedure als de geschiktheid van de SUWI-inblikvoorziening worden onderzocht. Een businesscase, vragen rondom de financiering en eventueel concurrerende producten worden hierbij meegenomen. Onderdeel van de procedure is een openbare consultatie. In de Collegevergadering in april 2012 zullen de resultaten van het onderzoek met een advies van het Forum Standaardisatie aan u worden voorgelegd ter besluitvorming.

4. Communicatie

Publicatie e-factureren

Vanaf medio september zal de publicatie over e-factureren, met de titel "Nota Bene, de adoptie van elektronisch factureren", beschikbaar komen. Deze *casestudy* over de adoptie van standaarden voor elektronisch factureren is een bundeling van artikelen van verschillende auteurs en geïnterviewden die hun persoonlijke kennis en ervaring op dit terrein delen. Samen bieden zij een goed beeld van het rijk geschakeerd netwerk van partijen, belangen en oplossingen waarbinnen elektronisch factureren werkelijkheid wordt. Doel is de invoering van e-factureren te versnellen. De redactie is gedaan door Rex Arendsen en Marian Barendrecht, in opdracht van het Forum. Op dit moment wordt er gekeken naar mogelijkheden om

de publicatie aan te bieden aan een bewindspersoon tijdens een relevant evenement om daarmee het bereik van de publicatie te vergroten. Over het verschijnen van deze publicatie zal tijdens relevante congressen en evenementen melding worden gemaakt. Het projectteam van e-Facturieren wil de publicatie graag aan marktpartijen beschikbaar stellen tijdens evenementen en via de nieuwsbrief van het project e-Facturieren.

Forum Standaardisatie tijdens het ECP-EPN Jaarcongres

Bureau Forum Standaardisatie heeft samenwerking gezocht met ECP-EPN en zal tijdens het ECP-EPN Jaarcongres op 17 november a.s. in het Circustheater in Scheveningen, één van de drie tracks van het congres invullen. Thema van het congres, dat duurt van 9.30 tot 17.30 uur, is de ICT Impuls. Aanwezigen en sprekers vanuit verschillende werkvelden gaan in gesprek over de kracht, impact en uitdaging van ICT. De track die BFS gaat invullen heeft de titel "de toepassing van ICT" en hierin zullen verschillende onderwerpen, waaronder digitale identiteit, open data en interoperabiliteit & standaardisatie, vanuit verschillende invalshoeken worden toegelicht. In het ochtendprogramma zullen Cor Franke en Jaap Schokkenkamp (Thuiswinkelorganisatie) ingaan op de mogelijkheden van e-herkenning en Arnold Jonk (OC&W) en Nus Jurgens (Landmark/Nazcai) op de kansen van open (overheids)data. Tijdens de middagsessie zal Ron Rozendaal (VWS) een paneldebat leiden waarbij Nico Westpalm van Hoorn namens het Forum, Steven Luitjens (Logius), Peter Veld (Belastingdienst), Anne Lehouck (EU), Hans Bos (Microsoft), Mark Straat (Adobe) en Ellen van Eck (Randstad) met elkaar en met de zaal in gesprek gaan over nut en noodzaak van standaardisatie en interoperabiliteit o.a. in de financiële keten.

Leden van het Forum en het College Standaardisatie zullen persoonlijk worden uitgenodigd voor dit congres, dat overigens vrij toegankelijk is voor andere geïnteresseerden.

Forum Standaardisatie publicatie Interoperabel Nederland

Eerder meldden wij u dat Bureau Forum Standaardisatie aan Pieter Wisse heeft gevraagd een nieuwe bundel samen te stellen waarin uiteenlopende artikelen opgenomen worden over de visie op interoperabiliteit in de toekomst (perspectief 2020). Verschillende auteurs zijn gevraagd een bijdrage aan deze bundel te leveren en ca. 30 personen geven aan dit verzoek gehoor. De bundel zal worden aangeboden aan de bezoekers van het congres. Tijdens het diner en avondprogramma zal de bundel eveneens worden aangeboden aan de aanwezigen door Frank Heemskerk, de voorzitter van ECP-EPN.

5. Open data

Status per 29 september 2011:

Woensdag jl. is een afstemmingsoverleg gehouden tussen BZK en EL&I en het Forum.

Het Forum start in oktober met het onderzoek voor het wegnemen van "technische" belemmeringen voor publicatie van datasets "open data". Het resultaat van dit onderzoek is een handleiding voor aansluiting, die gepubliceerd kan worden op de site data.overheid.nl. Inmiddels hebben meerdere partijen toegezegd mee te werken aan het onderzoek. Waaronder Geonovum, BAG, CBS en de provincie.

Naast het onderzoek voor de technische belemmeringen wordt in onderling overleg met BZK een onderzoek gestart voor het wegnemen van "juridische" belemmeringen. Waarbij het Forum zich zal richten op de angst van aanbieders van open data rondom aansprakelijkheid.

6. Beheer standaarden

Status per 29 september 2011:

EL&I en BZK hebben het Forum standaardisatie verzocht te werken aan een beheerorganisatie voor standaarden binnen Logius. Het MT van Logius heeft hier in juni 2010 mee ingestemd, maar heeft geen middelen voor de planvormingfase. Het college en forum standaardisatie heeft belang bij de inrichting van beheer van standaarden. BOMOS kan via deze inrichting worden getoetst aan de praktijk en op punten verbeterd worden. Inmiddels is een kwartiermaker standaarden aangesteld binnen Logius. Deze kwartiermaker gaat het centrum voor standaarden trekken. Het Forum ondersteunt deze praktijkcase met kennis en ervaring over BOMOS en procesbegeleiding. In het jaarplan 2012 van Logius is dit project tevens opgenomen. De resultaatverwachting voor het Forum hierbij is een praktische installatie handreiking voor procesinrichting van een beheerorganisatie voor standaarden. De eerste workshops worden nu voorbereid.

7. Handreiking betrouwbaarheidsniveaus

Op 14 juni besprak het Forum de Handreiking betrouwbaarheidsniveaus voor elektronische overheidsdiensten. Het Forum stemde in met aanpak voor classificatie van e-diensten voor het vereiste betrouwbaarheidsniveau zoals uitgewerkt in de handreiking en deed nog enige suggesties voor aanpassing en aanvulling ervan. Het Forum gaf tevens aan een rol te willen (blijven) spelen bij beheer en doorontwikkeling van de handreiking. Op 6 september is de mede naar aanleiding van de Forumvergadering aangepaste handreiking besproken in de voorbereidingswerkgroep, bestaande uit verschillende ministeries en uitvoeringsorganisaties. De aanpassingen betroffen met name de aansluiting tussen hoofdstuk 3 en bijlage 3 van de handreiking, waarin het classificatiemodel voor e-diensten was neergelegd. De vergadering concludeerde dat door de methodische versterking van hoofdstuk 3, de bijlage gemist kon worden in de eindversie. De handreiking biedt nu een generieke en eenvoudige methode voor overheidsorganisaties om het betrouwbaarheidsniveau voor elektronische diensten vast te stellen. Indien bijzondere omstandigheden aan de orde zijn, is een volledige risicoanalyse aangewezen. Ter informatie treft u de door betrokken partijen vastgestelde handreiking (versie 1.0) aan. Deze zal aan het College Standaardisatie worden aangeboden ter bespreking. De werkgroep accordeerde daarnaast een uitgewerkt voorstel voor beheer en doorontwikkeling van de handreiking, dat u eveneens ter informatie aantreft.

8. Onderzoek naar concurrerende standaarden

Het College/Forum selecteert standaarden voor een bepaald functioneel toepassingsgebied. We hebben echter op dit moment geen helder antwoord op de vraag hoe we om moeten gaan met de situatie als er meer dan één standaard geschikt is voor hetzelfde toepassingsgebied. Aangezien dit voor verschillende toepassingsgebieden speelt heeft het Bureau een onderzoek uitgezet bij de specialisten van de Universiteit Delft om een (wetenschappelijk) onderbouwt antwoord te geven op twee vragen: *Moet de overheid wel of niet kiezen tussen standaarden met dezelfde functionaliteit t.b.v. IT-overheidsaanschaffingen? Zo ja, welke factoren moeten daarbij in ogenschouw genomen worden?*

De antwoord op vraag twee levert een model op dat in de praktijk gebruikt kan worden om te kiezen tussen standaarden (er vanuit gaande dat dit in sommige gevallen handig is). Aan de hand van de casus ODF versus OOXML wordt de bruikbaarheid van dit model getoetst. De resultaten worden gepresenteerd tijdens de Forum vergadering van 13 december.